

POSTANOWIENIE

10 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 10 sierpnia 2023 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku C. Z.

z udziałem K. A., T. A. oraz K. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o dział spadku,

na skutek skargi kasacyjnej C. A. oraz K. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie

z 10 maja 2022 r., V Ca 1166/21,

1. **odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
2. **oddala wniosek T. A. i K. A. o zasądzenie od wnioskodawcy i K. sp. z o. o. w W. kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawca C. A. wniósł o dział spadku po rodzicach S.A. i M. A. oraz o zniesienie współwłasności nieruchomości położonej w M., stanowiącej działkę nr [...] o powierzchni 0,6866 ha, dla której Sąd Rejonowy w Pruszkowie prowadzi księgę wieczystą [...] przez podział nieruchomości w naturze na dwie równe działki i przyznanie jednej z nich na rzecz uczestnika T. A., a drugiej z nich na rzecz uczestnika K. sp. z o.o. z siedzibą w W. (dalej: „Spółka”). Spółka poparła ten wniosek. Uczestnicy T. A. i K. A. wnieśli o jego oddalenie, podnosząc zarzut nabycia przez nich opisanej nieruchomości przez zasiedzenie i domagając się,

wobec sporu o własność, wydania przez Sąd pierwszej instancji postanowienia wstępnego.

Postanowieniem wstępnym z 3 lutego 2021 r. Sąd Rejonowy w Pruszkowie stwierdził, że T. i K. małżonkowie A. nabyli na zasadzie ustawowej wspólności małżeńskiej z mocy prawa przez zasiedzenie z dniem 22 kwietnia 2008 roku udział wynoszący 5/6 części w prawie własności opisanej we wniosku nieruchomości. Po rozpoznaniu apelacji wnioskodawcy i Spółki, Sąd Okręgowy w Warszawie zmienił zaskarżone postanowienie w ten tylko sposób, że nabyty przez uczestników udział 5/6 zastąpił udziałem wynoszącym 3/4 oraz oddalił apelację w pozostałej części.

Wnioskodawca C. A. oraz Spółka zaskarżyli to orzeczenie skargą kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynie kasacyjnej objętej art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący podnieśli, że jest ona oczywiście uzasadniona ze względu na niedopełnienie przez Sąd drugiej instancji jego obowiązków orzecznich wynikających z przepisów postępowania

apelacyjnego, a to art. 378 k.p.c., art. 382 k.p.c. oraz art. 327¹ w zw. z art. 391 k.p.c.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na jej oczywistej zasadności nakładało na skarżących powinność wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia konkretnych przepisów prawa materialnego lub procesowego, naruszenia dostrzegalnego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej. Oczywiste jest tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy sprawy. Zarzucane uchybienia muszą mieć zatem kwalifikowany charakter, dotyczyć konkretnych przepisów prawa i być dostrzegalne w sposób oczywisty, na pierwszy rzut oka, co skarżący winien wykazać we wniosku bez odwoływania się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, które nie podlegają badaniu na etapie tak zwanego przedsądu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001, Nr 3, poz. 52; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, Nr 10, poz. 156 oraz z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18). Należy też przypomnieć, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa poglądem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230).

W związku z twierdzeniem skarżących o oczywistej zasadności skargi opartym na zarzucie naruszenia przytoczonych we wniosku przepisów postępowania należy przypomnieć, że z ustanowionego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika konieczność osobnego omówienia przez sąd drugiej instancji w uzasadnieniu orzeczenia każdego zarzutu i każdego argumentu podniesionego w apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków apelującego w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji dostrzeżone i rozważone przed wydaniem orzeczenia. Do naruszenia art. 382 k.p.c. dochodzi w wypadku pominięcia przez sąd drugiej instancji części zebranego w sprawie materiału, w związku z czym strona powołująca się na naruszenie tego przepisu powinna wskazać materiał dowodowy, który został przez sąd drugiej

instancji pominięty przy wydaniu wyroku, i wykazać, że popełnione uchybienie mogło mieć wpływ na wynik sprawy. Zarzut naruszenia art. 327¹ w zw. z art. 391 k.p.c. może okazać się zasadny wyjątkowo, gdy uzasadnienie nie pozwala na odtworzenie toku rozumowania sądu drugiej instancji, które doprowadziło wydania orzeczenia określonej treści. Zgodnie z przedstawionym wyżej rozumieniem czwartej przyczyny kasacyjnej, zarzucane naruszenia powinny być rażące, widoczne *prima vista* i prowadzić do oczywistego wniosku o błędności zaskarżonego orzeczenia. Tymczasem w tej sprawie taka sytuacja nie występuje. Skarżący sformułowali w apelacji zarzuty procesowe oraz materialnoprawne, do których Sąd Okręgowy się odniósł, co już świadczy o niewystąpieniu przesłanki rażącego naruszenia przywołanych przepisów. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący w istocie zakwestionowali ocenę dowodów przeprowadzoną przez Sądy *meriti* oraz poczynione na jej podstawie ustalenia, stanowiące podstawę faktyczną zaskarżonego postanowienia Sądu Okręgowego, przedstawiając własną, konkurencyjną, wobec przyjętej przez Sąd Okręgowy, wersję stanu faktycznego i dokonując własnej, odmiennej oceny przeprowadzonych dowodów z zeznań świadków i stron, dowodów z dokumentów oraz pozostałego materiału sprawy. Tymczasem tego rodzaju zabiegi nie są dopuszczalne na etapie postępowania kasacyjnego ze względu na jednoznaczne regulacje zawarte w art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. Zawarty w odpowiedzi uczestników postępowania T. i K. małżonkowie A. na skargę kasacyjną wniosek o zasądzenie na ich rzecz od skarżących kosztów postępowania kasacyjnego podlegał oddaleniu, albowiem w odpowiedzi wnieśli oni o oddalenie skargi i z tym tylko żądaniem powiązali wniosek o przyznanie kosztów postępowania kasacyjnego. Skoro Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, to koszty sporządzenia i wniesienia odpowiedzi na skargę nie mogą być uznane za koszty celowej obrony, albowiem wniosek o ich zasądzenie związany był z innym oczekiwanym rozstrzygnięciem (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, OSNC 2015, nr 7 - 8, poz. 91, z 5 grudnia 2013 r., III SK 23/13 i z 18 grudnia 2012 r., II CSK 397/12).

(A.D.)

[ms]